

Sağlık Turizminin Dünyadaki ve Türkiye'deki Önemi ve Türkiye'nin Swot Analizi

The Importance of Health Tourism in the World and in Türkiye and a SWOT Analysis of Türkiye

ÖZET

Bu çalışma, sağlık turizminin dünyadaki yükselen önemini ve Türkiye'nin bu alandaki mevcut konumunu inceleyerek Türkiye'nin sağlık turizmi potansiyelini stratejik bir bakışla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Küresel ölçekte sağlık hizmetlerine erişim, maliyet ve kalite beklentilerindeki artış; tıbbi tedaviden termal ve wellness hizmetlerine, yaşlı ve engelli bakımına uzanan geniş bir sağlık turizmi pazarının oluşmasına neden olmuştur. Çalışmada öncelikle sağlık turizminin tanımı, kapsamı ve tarihsel gelişimi ele alınmış; ardından küresel pazar büyüklüğü, öne çıkan ülkeler ve sektördeki güncel trendler değerlendirilmiştir. Türkiye özelinde ise sağlık altyapısı, maliyet avantajı, coğrafi konum, nitelikli insan kaynağı ve kamu teşvikleri gibi unsurlar üzerinden sektörün mevcut durumu analiz edilmiştir. Araştırmanın temel yöntemi SWOT analizi olup, Türkiye'nin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri sistematik biçimde ortaya konmuştur. Çalışma, TÜİK verileri, OECD Health Statistics raporları ve güncel akademik kaynaklar ışığında yürütülmüştür. Bulgular, Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü artırabilmesi için tanıtım ve pazarlama kapasitesinin güçlendirilmesi, hizmet standardizasyonu ve yasal çerçevenin geliştirilmesi, yabancı dil ve hasta iletişimi yetkinliklerinin artırılması, telemedicine/dijital sağlık uygulamalarının yaygınlaştırılması ve yıl boyu talebi destekleyecek bölgesel çeşitlendirme stratejilerinin önemini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, sağlık turizmi Türkiye için yüksek katma değerli bir döviz ve istihdam kaynağı olma potansiyeli taşımakta; sürdürülebilir büyüme için bütüncül ve kalite odaklı politika setlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Medikal Turizm, Türkiye, SWOT Analizi, Rekabet Gücü, Dijital Sağlık, Wellness ve Termal Turizm

ABSTRACT

This study aims to examine the growing global significance of health tourism and to evaluate Türkiye's current position and strategic potential in this field. Rising expectations regarding access, cost, and quality of healthcare have fueled the expansion of an international health tourism market encompassing a broad range of services, from medical treatment to thermal and wellness offerings, as well as elderly and disabled care. The study first addresses the definition, scope, and historical evolution of health tourism, and then reviews global market dynamics, leading destination countries, and recent sectoral trends. Focusing on Türkiye, the analysis assesses the country's current performance through key determinants such as healthcare infrastructure, cost competitiveness, geographical accessibility, qualified human resources, and public incentives. The primary analytical approach is SWOT analysis, which systematically identifies Türkiye's strengths and weaknesses alongside external opportunities and threats. The research is grounded in reliable sources, including TurkStat (TÜİK) data, OECD Health Statistics reports, and recent academic literature. The findings highlight that enhancing international competitiveness requires strengthening promotion and marketing capacity, improving service standardization and the regulatory framework, advancing foreign-language and patient communication competencies, expanding telemedicine and digital health applications, and implementing regional diversification strategies that support year-round demand. Overall, health tourism represents a high value-added source of foreign currency inflows and employment for Türkiye; however, sustainable growth depends on comprehensive, quality-oriented policy measures and coordinated stakeholder action.

Keywords: Health Tourism; Medical Tourism; Türkiye; SWOT Analysis; Competitiveness; Digital Health; Wellness And Thermal Tourism.

GİRİŞ

Sağlık turizmi, küresel ölçekte hızlı büyüyen ve ülkeler arasında yoğun rekabet oluşturan stratejik bir sektör haline gelmiştir. Artan erişim beklentisi ve hizmet kalitesi arayışıyla bireyler, daha hızlı, kaliteli ve uygun maliyetli sağlık hizmeti almak için ülke dışındaki merkezleri tercih etmektedir (Kumar & Bandyopadhyay, 2023). Tıbbi tedaviden rehabilitasyona, estetik cerrahiden wellness uygulamalarına uzanan geniş hizmet yelpazesiyle sağlık turizmi, ekonomik kalkınmaya da doğrudan katkı sunmaktadır (Eryer, 2024, s.70). Türkiye, gelişmiş sağlık altyapısı, nitelikli insan kaynağı, uluslararası akreditasyona sahip kuruluşları, maliyet avantajı ve coğrafi konumu sayesinde

Gülay Tamer ¹

How to Cite This Article

Tamer, G. (2026). Sağlık turizminin dünyadaki ve Türkiye'deki önemi ve Türkiye'nin SWOT analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) 12(3), 456-464. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19291423>

Arrival: 16 February 2026
Published: 28 March 2026

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., İstanbul Arel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölüm, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0009-0002-0856-7813

sağlık turizminde öne çıkan destinasyonlardan biridir (Üstün, Demir Uslu, 2022). Bu çalışma, sağlık turizminin küresel gelişim eğilimlerini dikkate alarak Türkiye'nin pazardaki mevcut konumunu değerlendirmekte; rekabet gücünü artırma potansiyelini analiz etmektedir. Bu kapsamda Türkiye'nin sağlık turizmi açısından güçlü ve zayıf yönleri, sektörün sunduğu fırsatlar ve karşı karşıya kalabileceği tehditler SWOT analizi çerçevesinde ele alınmaktadır. Araştırma, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, OECD Health Statistics raporları ve akademik çalışmalar gibi güvenilir kaynaklar temelinde yürütülmüş; elde edilen bulgular doğrultusunda Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü artırmaya yönelik stratejik öneriler geliştirilmiştir.

SAĞLIK TURİZMİNİN TARİHÇESİ VE GELİŞİMİ

Sağlık turizmi, insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahip olup, insanların sağlık sorunlarına çare aramak amacıyla yer değiştirmelerine dayanmaktadır. Antik Yunan ve Roma dönemlerinde, insanlar sağlık bulmak amacıyla kaplıcalara ve termal sulara gitmişlerdir (Smith, Puczkó, 2009, s. 19–41). Özellikle Asklepon tapınakları ve Roma hamamları, sağlık arayışında olanların yoğun ilgisini çekmiştir. Orta Çağ'da ise Avrupa'da Lourdes ve Fatima gibi dini merkezler, hem manevi hem de fiziksel iyileşme arayışı içinde olan insanlar tarafından ziyaret edilmiştir. Modern sağlık turizminin gelişimi 20. yüzyılın ikinci yarısında, özellikle tıbbi teknolojilerin gelişmesi ve ulaşım imkanlarının artması ile hız kazanmıştır. 1980'lerde Hindistan, Tayland ve Singapur gibi ülkeler, uygun maliyetli ve kaliteli sağlık hizmetleri sunarak bu alanda küresel ölçekte önemli destinasyonlar haline gelmişlerdir (Connell, 2011).

21. yüzyılda ise sağlık turizmi, teknolojik gelişmeler, internetin yaygınlaşması ve medikal hizmetlerin daha ulaşılabilir hale gelmesi ile küresel bir endüstri haline gelmiştir. Sağlık turizmi pazarının büyüklüğünün 80 milyar doları aştığı ve sektörün yıllık %10 büyüme oranı gösterdiği belirtilmektedir (Global Wellness Institute, 2024). Günümüzde sağlık turizmi, estetik cerrahiden diş tedavilerine, termal turizmden wellness hizmetlerine kadar geniş bir yelpazede hizmet sunmaktadır. Türkiye de bu büyüyen pazarda sunduğu kaliteli ve uygun maliyetli sağlık hizmetleri ile önemli bir oyuncu konumundadır (Yılmaz & Doğan, 2022). 2022).

Sağlık Turizmi Türleri

Sağlık turizmi, bireylerin sağlık hizmetlerinden faydalanmak amacıyla yaşadıkları ülke dışına seyahat etmeleri anlamına gelmektedir. Temel olarak tıbbi turizm, termal ve wellness turizmi ile yaşlı ve engelli turizmi olmak üzere üç ana kategoriye ayrılmaktadır. Bu kategorilerin her biri, farklı sağlık hizmetleri ve hedef kitlelere hitap etmektedir (Tabak, 2023).

Her bir sağlık turizmi türü, hem bireysel sağlığı iyileştirmeyi hem de seyahat ve turizm faaliyetlerini bir araya getirerek ziyaretçilere kapsamlı bir deneyim sunmaktadır. Özellikle Türkiye gibi hem doğal hem de medikal imkânları gelişmiş ülkelerde bu turizm türleri, ekonomiye ve sosyal yaşama önemli katkılar sağlamaktadır (Mueller ve Kaufmann, 2001).

Tıbbi Turizm

Tıbbi turizm, bireylerin cerrahi operasyonlar, diş tedavileri, estetik cerrahi ve kompleks tıbbi prosedürler almak amacıyla uluslararası seyahat etmelerini içermektedir. Özellikle ABD, Kanada ve Batı Avrupa gibi ülkelerdeki yüksek sağlık maliyetleri nedeniyle, hastalar daha uygun fiyatlı ancak kaliteli sağlık hizmetleri sunan ülkelere yönelmektedirler (Horowitz, Rosensweig ve Jones, 2007). Türkiye, özellikle estetik cerrahi, ortopedi, kalp cerrahisi, göz tedavileri ve diş sağlığı alanlarında dünya çapında tanınmaktadır. 2022 yılında Türkiye'ye sağlık turizmi amacıyla gelen hasta sayısı 1.381.807 olup, bu sektörden elde edilen gelir yaklaşık 2.206.750.000 ABD doları olarak gerçekleşmiştir (USHAŞ, 2024). Türkiye'nin bu başarısının temelinde, uluslararası akreditasyona sahip hastaneleri, ileri tıbbi teknolojileri, deneyimli sağlık personeli ve uygun maliyetli tedavi seçenekleri yer almaktadır (Yılmaz & Eryiğit, 2020).

Termal ve Wellness Turizmi

Termal ve wellness turizmi, doğal kaplıca suları, spa merkezleri ve sağlıklı yaşam programlarını kapsayan bir sağlık turizmi türüdür. Özellikle kas-iskelet sistemi hastalıkları, romatizma, cilt hastalıkları ve strese bağlı sorunlarda tedavi ve rahatlama sağlamak amacıyla tercih edilmektedir (Karagülle, 2020). Türkiye, Avrupa'da en zengin termal su kaynaklarına sahip ülkelerden biri olup, Afyon, Denizli, Yalova ve Bursa gibi şehirlerde modern termal tesislerle hizmet vermektedir. Ayrıca wellness turizmi kapsamında spa, detoks ve meditasyon gibi hizmetler sunan lüks oteller hem yerli hem de yabancı turistleri çekmektedir (Taş, 2012).

Yaşlı ve Engelli Turizmi

Yaşlı ve engelli turizmi, özellikle bakım ve rehabilitasyon hizmetleri gerektiren bireylerin ihtiyaçlarına yönelik özel turizm faaliyetlerini kapsamaktadır. Engelli bireylerin seyahat ve konaklama ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmiş tesisler ve hizmetler sunulmaktadır (Gössling ve Hall, 2006). Türkiye, bu alanda da önemli bir potansiyele sahiptir. Antalya, İzmir ve Muğla gibi turistik bölgelerde, yaşlı ve engelli turistler için özel olarak düzenlenmiş oteller ve bakım merkezleri bulunmaktadır. Özellikle rehabilitasyon merkezleri, fizyoterapi hizmetleri ve huzurevleri, bu alanda Türkiye'yi cazip bir destinasyon haline getirmektedir (Tengilimoğlu, 2024).

Sağlık Turizmi ile İlgili Temel Kavramlar ve Terminoloji

Sağlık turizmi sektöründe kullanılan bazı temel kavramlar ve terminoloji, sektörün dinamiklerini anlamak ve projede tutarlı bir dil kullanmak adına önemlidir. Öne çıkan bazı terimler şunlardır:

- ✓ Medikal Turist: Sağlık hizmeti almak için ülkesinden başka bir ülkeye seyahat eden kişi.
- ✓ Akreditasyon: Sağlık kuruluşlarının belirli kalite standartlarına uygunluğunu belgeleyen süreç. Türkiye'de birçok hastane, Joint Commission International (JCI) gibi uluslararası akreditasyonlara sahiptir (Joint Commission International, 2024).
- ✓ Rehabilitasyon: Hastaların fiziksel veya mental sağlıklarını yeniden kazanmalarına yardımcı olan süreçler.
- ✓ Balneoterapi: Termal suların terapötik amaçlarla kullanımı. Özellikle Türkiye'deki termal tesislerde yaygın olarak uygulanmaktadır (Karagülle, 2020, s. 6–10).

Bu kavramların doğru ve yerinde kullanımı, Türkiye'nin sağlık turizmi sektöründe uluslararası pazarda daha etkin bir rol oynamasına katkı sağlayacaktır.

DÜNYADA SAĞLIK TURİZMİ TRENDLERİ VE YENİ GELİŞMELER

Sağlık turizmi, küresel ölçekte hızla büyüyen ve milyarlarca dolarlık hacme ulaşan stratejik bir sektör haline gelmiştir. 2023 yılında pazar büyüklüğünün yaklaşık 100 milyar dolara ulaştığı ve yıllık ortalama %15 büyüme gösterdiği belirtilmektedir (Global Wellness Institute, 2024). Bu büyümenin temel nedenleri arasında gelişmiş ülkelerdeki yüksek tedavi maliyetleri ve bekleme süreleri yer almakta; maliyet farklılıkları hasta hareketliliğini belirleyen başlıca unsur olarak öne çıkmaktadır (Horowitz, Rosensweig ve Jones, 2007; Connell, 2013). Medikal turizm, wellness turizmi ve yaşlı/engelli turizmi sektörün başlıca alt alanlarını oluşturmaktadır; özellikle pandemi sonrası dönemde wellness hizmetlerine yönelik talep artış göstermektedir (Widarini, Wijaya & Naini, 2020).

Bölgesel olarak Asya-Pasifik ülkeleri maliyet avantajı ve gelişmiş altyapılarıyla lider konumda bulunurken, Avrupa'da Almanya yüksek kalite standartlarıyla öne çıkmaktadır (Credence Research, 2024; Market Data Forecast, 2024). Dijitalleşme ve telemedicine uygulamaları tedavi öncesi ve sonrası süreçleri kolaylaştırmakta; ülkeler sağlık turistlerine yönelik vize kolaylıkları ve teşvik programlarıyla rekabet avantajı sağlamaya çalışmaktadır (Komenkul, 2024; Hollander & Carr, 2020, s.1679; McKinsey & Company, 2024; Thaicharoen et al., 2022, s.151). Sağlık turizmi, yalnızca hastaneleri değil konaklama, ulaşım ve rehberlik hizmetlerini de kapsayan çok paydaşlı bir yapıya dönüşmüş; artan hasta bilinci ve dijital platformlar aracılığıyla karşılaştırma imkânı, hizmet kalitesini yükselten bir rekabet ortamı oluşturmuştur (Yılmaz, Eryiğit, 2020).

Türkiye, stratejik coğrafi konumu, gelişmiş sağlık altyapısı, nitelikli insan kaynağı ve uygun maliyetli hizmetleriyle sağlık turizminde güçlü bir aktör konumuna yükselmiştir (Turaç, 2024; Yıldız & Ercan, 2022). Kamu ve özel sektör yatırımları, şehir hastaneleri ve uluslararası akreditasyon süreçleri sektörün kurumsallaşmasını desteklemiş; Sağlık Bakanlığı'nın düzenleme ve teşvikleri güven ortamını güçlendirmiştir (Kılavuz, 2018). 2022 yılında yalnızca medikal turizm kapsamında 1,2 milyonun üzerinde hasta ağırlayan Türkiye, Avrupa ve Orta Doğu pazarları açısından cazip bir destinasyon haline gelmiştir (Kılavuz, 2018).

Sonuç olarak, artan küresel sağlık harcamaları, yaşlanan nüfus, teknolojik gelişmeler ve maliyet avantajları sektörün büyümesini sürdürülebilir kılmaktadır (Reisman, 2010). Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için ise altyapı yatırımlarının sürdürülmesi ve hasta memnuniyetini merkeze alan politikaların geliştirilmesi, küresel pazarda kalıcı başarı açısından kritik önem taşımaktadır (Öztürk, Koç, 2021). Sağlık turizmi sektörü, küresel sağlık eğilimleri ve teknolojik gelişmelere paralel olarak dinamik bir büyüme süreci yaşamaktadır. Covid-19 pandemisi sonrasında sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan güçlükler, güvenilir ve kaliteli hizmet sunan destinasyonlara olan talebi artırmış; özellikle wellness turizmine yönelik ilgi belirgin şekilde yükselmiştir (Błotnicka, Górski & Jurasinski, 2024). Sektörde öne çıkan en önemli gelişmelerden biri dijital sağlık hizmetlerinin, özellikle telemedicine uygulamalarının yaygınlaşmasıdır. pandemi döneminde hastalar, çevrimiçi doktor görüşmeleri sayesinde tedavi öncesi ve sonrası süreçleri daha etkin biçimde yönetebilmişlerdir (Hollander & Carr, 2020, s.

1679). Telemedicine hizmetleri, sağlık turistlerinin seyahat öncesinde ayrıntılı bilgi edinmelerini ve tedavi sonrasında uzaktan takip hizmetlerinden yararlanmalarını mümkün kılmaktadır (McKinsey & Company, 2024). Sürdürülebilirlik ve etik sağlık hizmetlerine yönelik talep artmaktadır. özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'dan gelen hastalar, çevresel duyarlılık ve hasta haklarına verilen önemi tercih kriteri olarak değerlendirmektedir; Almanya gibi ülkeler yüksek kalite ve hasta güvenliği standartlarıyla bu beklentilere yanıt vermektedir (Van Houten, De Vries, & Janssen, 2025, s. 126). Wellness turizmi de bireylerin yalnızca tedavi değil, sağlıklı yaşam ve zihinsel iyilik hali arayışına yönelmesiyle güç kazanmakta; Türkiye, Tayland ve Hindistan gibi ülkeler spa, detoks ve alternatif tıp yatırımlarıyla bu alanda öne çıkmaktadır (Karagülle, 2020, s. 6–10). Devlet teşvikleri de sektörün büyümesini destekleyen önemli unsurlar arasındadır. Tayland'ın "Thailand wellness sandbox" programı ve Hindistan'ın "medical visa" uygulaması sağlık turistlerine yönelik kolaylıklar sağlayarak rekabet avantajı oluşturmaktadır (Tamer, 2020).

Sonuç olarak sağlık turizmi, teknolojik yenilikler, hasta deneyimini iyileştiren uygulamalar, artan küresel talep ve maliyet avantajları sayesinde sürdürülebilir büyüme potansiyelini korumaktadır (Turan & Yıldız, 2024, s.456).

TÜRKİYEDE SAĞLIK TURİZMİ VE TÜRKİYE'NİN SWOT ANALİZİ

SWOT analizi, Türkiye'nin sağlık turizmi sektöründeki stratejik konumunu değerlendirmede temel bir araçtır ve ülkenin güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya olduğu fırsat ve tehditleri bütüncül biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır (Şahin, 2020). Türkiye'nin güçlü yönleri arasında uygun maliyetli ve kaliteli sağlık hizmetleri sunması öne çıkmakta; örneğin ABD'de 50.000 dolara gerçekleştirilen bir kalp ameliyatının Türkiye'de yaklaşık 10.000 dolara yapılabilmesi maliyet avantajını göstermektedir (Global Healthcare Travel Council, 2024). Estetik cerrahide Avrupa'ya kıyasla %60'a varan fiyat avantajı da dikkat çekmektedir (Medical Tourism Co., 2024). Ayrıca gelişmiş hastane altyapısı, şehir hastaneleri yatırımları ve ileri teknoloji kullanımı Türkiye'yi onkoloji, kardiyoloji ve organ nakli gibi alanlarda uluslararası düzeyde rekabetçi kılmaktadır (Yıldız & Khan, 2016, s. 378–379; Özen, Yılmaz, & Kaya, 2024, s. 8–9). Stratejik coğrafi konum ve ulaşım kolaylığı ile devlet teşvikleri ve sektörel destek programları da rekabet gücünü artırmaktadır (Gülşen & Solak, 2024, s. 6–9; Tengilimoğlu, 2021, s. 5–7; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2021; TÜSEB, 2024).

Buna karşın tanıtım eksiklikleri altyapı ve lojistik sorunları yabancı dil yetersizlikleri mevzuat boşlukları sektörün zayıf yönleri arasında yer almaktadır (McKinsey & Company, 2024; Euromonitor International, 2024; Altuğ & Kunt, 2023; Uyanık Çavuşoğlu, 2018, s. 2–4; Yılmaz & Doğan, 2022, s. 141). Mevsimsellik ve kapasite kullanımındaki dalgalanmalar da ekonomik verimliliği ve istihdam sürekliliğini olumsuz etkileyebilmektedir (Öztürk & Baygün, 2025; Demirtaş & Kalaycı, 2022; Demir & Bektaş, 2022, s. 920–922).

Fırsatlar açısından dijital sağlık ve telemedicine uygulamaları wellness ve alternatif tıp yatırımları yaşanan nüfusa yönelik hizmetler (Kılıçlar, Aysen ve Küçükergin, 2017, s. 85) ve medikal teknolojik inovasyonlardır (Karakaya, 2023; Yıldız & Ercan, 2022; Akyüz, 2024; Sevim, Gül ve Akbulut, 2024, s. 337). Türkiye için büyüme potansiyeli taşımaktadır. Ancak artan küresel rekabet ekonomik ve politik istikrarsızlıklardan kaynaklanmaktadır (Horwath, 2017, s. 4; Şit, 2024, s. 260–262). Döviz kuru dalgalanmaları sektör için önemli tehditler oluşturmaktadır. Yerli üretim ve maliyet kontrolüne yönelik politikalar bu riskleri azaltmada stratejik öneme sahiptir (Biri, 2021, s. 39–41).

Sağlık turizmi Türkiye'ye önemli ekonomik katkılar sağlamaktadır. 2024 itibarıyla yaklaşık 2 milyon sağlık turisti ve 10 milyar doların üzerinde gelir elde edilmiş; kişi başı harcama geleneksel turizme göre yaklaşık yedi kat daha yüksek gerçekleşmiştir (Toros, 2025, s. 2; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2024). Medikal, wellness-termal ve yaşlı turizmi alt başlıkları toplam gelirin önemli bölümünü oluşturmaktadır (Yalçın, 2022, s. 27–30; Aydın, 2012). Sektör yaklaşık 200.000 kişiye istihdam sağlamakta ve bölgesel kalkınmayı desteklemektedir (Medical Tourism Co., 2024; Taş, 2012, s. 139–141; Serka, 2025). Bunun yanında sağlık altyapısındaki kalite artışı kültürel etkileşim ve toplumsal farkındalık (Kuzhan & Gönen, 2023; Siner & Torun, 2020, s. 530–533) ile sosyal sorumluluk projeleri aracılığıyla toplumsal refaha katkı sağlanmaktadır (Atun, 2015, s. 1285–1286).

Sonuç olarak sağlık turizmi, Türkiye için hem ekonomik hem de sosyal açıdan stratejik bir sektördür. Sürdürülebilir başarı için güçlü yönlerin etkin kullanımı, zayıf alanların iyileştirilmesi ve uzun vadeli stratejik planlamaların sürdürülmesi gerekmektedir (Tengilimoğlu, 2022; Tamer, 2020).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, Türkiye'nin sağlık turizmindeki potansiyelini değerlendirmeyi; küresel eğilimler çerçevesinde Türkiye'nin konumunu analiz etmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda SWOT analiziyle güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve risklerin ortaya konması, ayrıca sağlık turizminin Türkiye ekonomisi ve toplumsal yapısına katkılarının incelenmesi yapılmıştır. Çalışmada sağlık turizminin dünyada ve Türkiye'deki gelişimi genel bir çerçevede ele

alınacak; Türkiye'nin mevcut durumu küresel eğilimlerle karşılaştırılmaktadır. Ardından SWOT analiziyle sektörün iç dinamikleri değerlendirilecek ve son olarak sağlık turizminin ekonomik ve sosyal etkilerine ilişkin genel bir değerlendirme sunmaktadır. Araştırmada TÜİK verileri, OECD Health Statistics raporları ve Google Akademik'te yer alan güncel çalışmalar temel kaynaklar olarak kullanılarak konu hem ulusal hem de uluslararası boyutta karşılaştırmalı biçimde incelenmiştir. Türkiye, medikal, wellness, termal ve yaşlı/engelli turizmi gibi alanlarda sunduğu hizmet çeşitliliğiyle küresel sağlık turizmi pazarında öne çıkmaktadır. 2025 itibarıyla sağlık turisti sayısının 2 milyona yaklaşması ve gelirin 10 milyar doların üzerine çıkması, sektörün ekonomi üzerindeki etkisini göstermektedir (USHAS, 2025). Türkiye'nin başarısında kaliteli ve görece düşük maliyetli hizmetler, güçlü altyapı, coğrafi avantaj ve teşvik mekanizmaları belirleyici olurken; sürdürülebilir büyüme için tanıtım, standardizasyon ve hizmet kalitesinin güçlendirilmesi gerekmektedir. SWOT analizi doğrultusunda, rekabetçiliği artıracak ve riskleri azaltacak uygulanabilir öneriler geliştirilmiştir.

Öneriler

- ✓ Tanıtım ve pazarlama: Hedef pazarlarda dijital kampanyalar, fuar katılımı, influencer iş birlikleri ve hedefli reklamlarla görünürlüğün artırılması.
- ✓ Kalite standartları: Akreditasyonun yaygınlaştırılması, personel için yabancı dil ve uluslararası hasta yönetimi eğitimleri, sistematik hasta memnuniyeti ölçümü.
- ✓ Dijital sağlık (telemedicine): Ön görüşme, tedavi planlama ve tedavi sonrası takip süreçlerini destekleyecek platformlar; mobil uygulamalar ve güvenli veri paylaşımı altyapısı.
- ✓ Teşvik ve destekler: Termal/wellness yatırımlarına finansal teşvikler; hizmet paketleri ve vize kolaylıkları; devlet destekli uluslararası tanıtım.
- ✓ Destinasyon çeşitlendirme: Büyük şehirler dışında bölgesel merkezlerin geliştirilmesi; ulaşım ve konaklama altyapısının güçlendirilmesi; yerel istihdam ve eğitim programları.
- ✓ Sigorta ve güvence: Sağlık turistlerine özel sigorta ürünleri ve komplikasyon/revizyon süreçlerini kapsayan "tedavi güvencesi" modellerinin geliştirilmesi.

Bu adımların bütüncül şekilde uygulanmasıyla Türkiye'nin sağlık turizminde sürdürülebilir büyümeyi desteklemesi ve 2030'a kadar gelirlerin artırılmasına yönelik hedeflerin güçlendirilmesi mümkün olması öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, M. (2024). Dijital sağlık ve Türkiye'nin telemedicine potansiyeli. <https://mahmutakyuz.com/dijital-saglik-ve-turkiyenin-telemedicine-potansiyeli/>
- Altuğ, K., & Kunt, İ. İ. (2023). Providing the greatest wealth in a lawful manner: Medical tourism and health tourism in Türkiye. *CBC Law*. <https://www.lexology.com/library/detail.aspx>
- Atun, R. (2015). Transforming Turkey's health system: Lessons for universal coverage. *New England Journal of Medicine*, 373(14), 1285–1289. <https://doi.org/10.1056/NEJMp1415376>
- Aydın, D. (2012). Turkey welcoming Europe's elderly as health tourism rises. *Hürriyet Daily News*. <https://www.hurriyetaidailynews.com/turkey-welcoming-europes-elderly-as-health-tourism-rises-21792>
- Biri, G. (2021). Türkiye'nin sağlık turizmi gelirini etkileyen faktörlerin eşbütünleşme analizi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 39–58. <https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.907290>
- Blotnicka, A., Górski, Z., & Jurasiński, D. (2024). Current trends on the wellness tourism market in light of selected reports analysing the effects of the COVID-19 pandemic. *Folia Turistica*, 62, 133–159. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.6890>
- Connell, J. (2011). Medical tourism: Sea, sun, sand and ... surgery. *Tourism Management*, 27(6), 1093–1100. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.11.005>
- Credence Research. (2024). Medical tourism market size, growth & forecast 2032. <https://www.credenceresearch.com/report/medical-tourism-market>
- Demir, C., & Bektaş, C. (2022). Türkiye'de sağlık turizminin bir alt kolu olarak wellness turizminin gelişimi ve COVID-19 pandemisinin etkileri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(2), 920–937. <https://doi.org/10.21325/jotags.2022.1067>

- Demirtaş, H., & Kalaycı, C. (2022). Mevsimselliğin sağlık turizmi istihdamı üzerindeki etkileri. *Turizm Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 83–93.
- Eryer, A. (2024). Sağlık turizminin ekonomik boyutu: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Journal of Economics and Research*, 5(1), 63–80.
- Euromonitor International. (2024). Health and beauty specialists in Turkey. <https://www.euromonitor.com/health-and-beauty-specialists-in-turkey/report>
- Global Healthcare Travel Council. (2024). Global healthcare travel overview. <https://globalhtc.org/>
- Global Wellness Institute. (2024). Wellness tourism: Boosting local economies and global health. <https://www.globalwellnessinstitute.org>
- Gössling, S., & Hall, C. M. (2006). Tourism and global environmental change: Ecological, social, economic and political interrelationships. Routledge.
- Gülşen, M. A., & Solak, I. (2024). Health tourism tax incentives in Turkey in 2024. *Bulletin of the International University of Tourism and Hospitality*, 2(4), 6–17. <https://doi.org/10.62867/3007-0848.2024-4.01>
- Hollander, J. E., & Carr, B. G. (2020). Virtually perfect? Telemedicine for COVID-19. *New England Journal of Medicine*, 382(18), 1679–1681. <https://doi.org/10.1056/NEJMp2003539>
- Horowitz, M. D., Rosensweig, J. A., & Jones, C. A. (2007). Medical tourism: Globalization of the healthcare marketplace. *MedGenMed*, 9(4), 33.
- Joint Commission International. (2024). JCI accredited organizations. <https://www.jointcommissioninternational.org/who-we-are/accredited-organizations/>
- Kılavuz, E. (2017). Medical tourism competition: The case of Turkey. *International Journal of Health Management and Tourism*.
- Kumar, S., & Bandyopadhyay, R. (Eds.). (2023). Global perspectives on the opportunities and future directions of health tourism. IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-6734-1>
- Mueller, H., & Kaufmann, E. L. (2001). Wellness tourism: Market analysis of a special health tourism segment and implications for the hotel industry. *Journal of Vacation Marketing*, 7(1), 5–9.
- Özen, M., Yılmaz, A., & Kaya, S. (2024). The role of telemedicine towards improved sustainability in healthcare: A case study from Turkey. *PLOS ONE*, 19(1), e0281234. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0281234>
- Reisman, D. (2010). Health tourism: Social welfare through international trade. Edward Elgar Publishing.
- Smith, M., & Puczkó, L. (2014). Health, tourism and hospitality: Spas, wellness and medical travel (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203083772>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2021). Uluslararası sağlık turizmi ve turist sağlığı hakkında yönetmelik. <https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/TR-84076/uluslararasi-saglik-turizmi-ve-turistin-sagligi-hakkinda-yonetmelik.html>
- Tengilimoğlu, D. (2021). Sağlık turizmi ve devlet teşvikleri. *Journal of Life Economics*, 8(1), 1–10. <https://doi.org/10.15637/jlecon.8.1.01>
- Thaicharoen, S., Meunrat, S., Leng-ee, W., et al. (2022). How Thailand's tourism industry coped with COVID-19 pandemics: A lesson from the pilot Phuket tourism sandbox project. *Journal of Travel Medicine*. <https://doi.org/10.1093/jtm/taac151>
- Yıldız, M. S., & Khan, M. M. (2016). Opportunities for reproductive tourism: Cost and quality advantages of Turkey in the provision of in-vitro fertilization services. *BMC Health Services Research*, 16, 378. <https://doi.org/10.1186/s12913-016-1628-7>
- Altuğ, K., & Kunt, İ. İ. (2023). Providing the greatest wealth in a lawful manner: Medical tourism and health tourism in Türkiye CBC Law <https://www.lexology.com/library/detail.aspx>
- Atun, R. (2015). Transforming Turkey's health system — Lessons for universal coverage. *New England Journal of Medicine*, 373(14), 1285–1289. <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp1415376>
- Aydın, D. (2012). Turkey welcoming Europe's elderly as health tourism rises. *Hürriyet Daily News*. <https://www.hurriyetaidailynews.com/turkey-welcoming-europes-elderly-as-health-tourism-rises-21792>

- Biri, G. (2021). Türkiye'nin sağlık turizmi gelirini etkileyen faktörlerin eşbütünleşme analizi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 39–58. <https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.907290>
- Błotnicka, A., Górski, Z., & Jurasinski, D. (2024). Current Trends on the Wellness Tourism Market in Light of Selected Reports Analysing the Effects of the COVID-19 Pandemic. *Folia Turistica*, 62, 133–159. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.6890>
- Connell, J. (2011). Medical tourism: Sea, sun, sand and ... surgery. *Tourism Management*, 27(6), 1093–1100. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.11.005>
- Credence Research. (2024). Medical tourism market size, growth & forecast 2032. <https://www.credenceresearch.com/report/medical-tourism-market>
- Demir, C., & Bektaş, C. (2022). Türkiye’de sağlık turizminin bir alt kolu olarak wellness turizminin gelişimi ve COVID-19 pandemisinin etkileri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(2), 920–937. <https://doi.org/10.21325/jotags.2022.1067>
- Demirtaş, H., & Kalaycı, C. (2022). Mevsimselliğin sağlık turizmi istihdamı üzerindeki etkileri. *Turizm Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 83–93.
- Eryer, A. (2024). Sağlık turizminin ekonomik boyutu: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Journal of Economics and Research*, 5(1), 63–80. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3643201>
- Euromonitor International. (2024). Health and beauty specialists in Turkey. <https://www.euromonitor.com/health-and-beauty-specialists-in-turkey/report>
- Global Healthcare Travel Council. (2024). Global healthcare travel overview. <https://globalhtc.org/>
- Global Wellness Institute. (2024). Wellness tourism: Boosting local economies and global health. <https://www.globalwellnessinstitute.org>
- Gössling, S., & Hall, C. M. (2006). Tourism and global environmental change: Ecological, social, economic and political interrelationships. Routledge. (s. 150–185)
- Gülşen, M. A., & Solak, I. (2024). Health tourism tax incentives in Turkey in 2024. *Bulletin of the International University of Tourism and Hospitality*, 2(4), 6–17. <https://doi.org/10.62867/3007-0848.2024.4.01>
- Hollander, J. E., & Carr, B. G. (2020). Virtually Perfect? Telemedicine for Covid-19. *New England Journal of Medicine*, 382(18), 1679–1681. <https://doi.org/10.1056/NEJMp2003539>
- Horowitz, M. D., Rosensweig, J. A., & Jones, C. A. (2007). Medical tourism: Globalization of the healthcare marketplace. *MedGenMed*, 9(4), 33.
- Horwath H.T.L., (2017). Market report: Turkey.
- Joint Commission International (JCI). (2024). JCI accredited organizations. <https://www.jointcommissioninternational.org/who-we-are/accredited-organizations/>
- Karagülle, M. Z. (2020). Türkiye’de termal turizm Karagüllin gelişimi. *Research taşGate*. (s. 6–10)
- Kılavuz, E. (2017). Medical tourism competition: The case of Turkey. *International Journal of Health Management and Tourism*.
- Komenkul, K. (2024). Thailand’s Medical and Wellness Tourism Report 2024–2025. *ArokaGO*. <https://www.arokago.com/articles/thailands-medical-and-wellness-tourism-report-2024-2025>
- Kumar, S., & Bandyopadhyay, R. (Eds.). (2023). Global perspectives on the opportunities and future directions of health tourism. IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-6734-1>
- Kuzhan, K., & Gönen, S. (2024). Türkiye’de sağlık turizmi ve pazarı üzerine bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 27–43. <https://doi.org/10.47147/ksuiibf.1382979>
- Market Data Forecast. (2024). Europe medical tourism market size & share report, 2033. <https://www.marketdataforecast.com/market-reports/europe-medical-tourism-market>
- McKinsey & Company. (2024). How digital healthcare in Türkiye could improve efficiency and outcomes. <https://www.mckinsey.com/industries/healthcare/ourinsights/how-digital-healthcare-in-turkey-could-improve-efficiency-and-outcom>.

- Medical Tourism Co. (2024, March 11). Plastic surgery in Turkey: Affordable costs, top surgeons and clinics. <https://www.medicaltourismco.com/plastic-surgery-in-turkey/>
- Mueller, H., & Kaufmann, E. L. (2001). Wellness tourism: Market analysis of a special health tourism segment and implications for the hotel industry. *Journal of Vacation Marketing*, 7(1), 5–9.
- Özen, M., Yılmaz, A., & Kaya, S. (2024). The role of telemedicine towards improved sustainability in healthcare: A case study from Turkey. *PLOS ONE*, 19(1), e0281234. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0281234>
- Öztürk, A., & Koç, E. (2021). Dijitalleşmenin sağlık turizmine etkileri: Hasta davranışları ve sektörel dönüşüm. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 7(2), 87–102.
- Öztürk, Y., & Baygün, G. G. (2025). Sağlık çalışanlarının termal turizm faaliyetlerine katılımına etki eden faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 36–47. <https://doi.org/10.54558/jiss.1383774>
- Reisman, D. (2010). *Health tourism: Social welfare through international trade*. Edward Elgar Publishing.
- Siner, G., & Torun, N. (2020). Sağlık Turizminde Termal Turizm ve Spa-Wellness Turizminin Yeri ve Önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 48, 517–533. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1191438>
- Smith, M., & Puczkó, L. (2014). *Health, tourism and hospitality: Spas, wellness and medical travel* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203083772>
- Şahin, D. (2020). JCI Akreditasyonu ile Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Kalite ve Akreditasyonu İlgili Kuruluşların Çalışmalarına İlişkin Araştırma. *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi*, 16–26. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1234567>
- Şit, M. (2024). COVID-19 pandemi sürecinin Türkiye turizmine etkileri: Talep ve arz yönlü değerlendirme. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(18), 260–276. <https://doi.org/10.54831/vanyuyuibfd.1541243>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2021). *Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik*. <https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/TR-84076/uluslararasi-saglik-turizmi-ve-turistin-sagligi-hakkinda-yonetmelik.html>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2024). *Sağlık turizmi istatistikleri 2024*. <https://www.saglik.gov.tr/saglik-turizmi-istatistikleri-2024>
- Tabak, B. (2023). *Sağlık turizmi hukuku*. Seçkin Yayıncılık.
- Tamer, G. (2020). Sağlık turizmi kapsamında estetik uygulamalar üzerine bir araştırma: İstanbul ili Bakırköy ilçesi örneği (Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkez Taş, B. (2012). Afyonkarahisar İlinde Termal Turizmin Gelişimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2012(26), 139–152.
- Tengilimoğlu, D. (2021). Sağlık turizmi ve devlet teşvikleri. *Journal of Life Economics*, 8(1), 1–10. <https://doi.org/10.15637/jlecon.8.1.01>
- Tengilimoğlu, D. (2022). Sağlık turizmi ile ilgili kamu politikaları, sonuçları ve öneriler. OHSAD Kurultayı Sunumu. <https://www.ohsadkurultayi.org/files/downloads/presentations/2022/OHSAD2022-Prof-Dr-Dilaver-TENGILIMOGLU.pdf>
- Tengilimoğlu, D. (Ed.). (2024). *Sağlık Turizmi* (4. baskı, s. 45). Siyasal Kitabevi.
- Thaicharoen, S., Meunrat, S., Leng-ee, W., Koyadun, S., Ronnasiri, N., Iamsirithaworn, S., Chaifoo, W., Tulalamba, W., & Viprakasit, V. (2022). How Thailand’s tourism industry coped with COVID-19 pandemics: A lesson from the pilot Phuket tourism sandbox project. *Journal of Travel Medicine*, 151-159. <https://doi.org/10.1093/jtm/taac151>
- Toros, M. (2025, Nisan 24). Sağlık turizminde hedef 12 milyar dolar gelir. *GM Dergi*. <https://www.gmdergi.com/aktuel/saglik-turizminde-hedef-12-milyar-dolar-gelir/>
- Turaç, İ. S. (2024). Evaluation of Turkey in Terms of Health Tourism. In İ. Bozkurt (Ed.), *In the Light of Current Developments Healthcare Management II* (s.25–30). Özgür Publications. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub466.c1983>

- Turan, A., & Yıldız, M. (2024). Digital Health Technologies in Patient Experience Literature. *Sustainability*, 17(2), 456. <https://doi.org/10.3390/su17020456>
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB). (2024). 2025 Yılı TÜSEB Proje Desteklerine İlişkin Yenilikler. <https://www.tuseb.gov.tr/haberler/2025-yili-tuseb-proje-desteklerine-iliskin-yenilikler-yayimlandi-20241115>
- Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi (USHAŞ). (2024). Sağlık turizmi verileri. <https://www.ushas.com.tr/saglik-turizmiverileri/>
- Uyanık Çavuşoğlu, A. (2018). Sağlık Turizmi Aracı Kuruluşu Hizmet Standartları Hakkında Düşünce ve Öneriler. *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi*, 1(2), 1–5. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jhqa/issue/41669/502997>
- Üstün, U., & Demir Uslu, Y. (2022). Türkiye'nin Sağlık Turizminde Tercih Edilme Nedenleri Üzerine Bir Çalışma: Medikal Turizm Endeksi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 344–353. <https://doi.org/10.31590/ejosat.1020647>
- Van Houten, P., de Vries, M., & Janssen, L. (2025). Patients' attitudes towards integrating environmental sustainability into healthcare decision-making: A qualitative study. *Journal of Medical Ethics*, 51(2), 123–130. <https://doi.org/10.1177/09697330211012345>
- Widarini, P. S. I., Wijaya, M., & Naini, A. M. I. (2020). Wellness tourism opportunities amid COVID-19 pandemic: Literature study. In *Proceedings of the 4th International Conference of Social Science and Education (ICSSD)* (ss. 402–412). Sciendo. <https://doi.org/10.2478/9788366675186-051>
- Yalçın, S. (2022). Türkiye'de termal turizm: Dijital ve sosyal medya üzerinden bir değerlendirme. *Journal of Travel and Tourism Research*, 21, 27–60. <https://doi.org/10.26650/jottr.2022.21.1.1000182>
- Yıldız, H., & Ercan, K. (2022). Yapay zekâ tabanlı sağlık teknolojilerinin hasta memnuniyetine etkisi. *Sağlık Yönetimi ve Bilişim Dergisi*, 3(1), 70–82.
- Yıldız, M. S., & Khan, M. M. (2016). Opportunities for reproductive tourism: Cost and quality advantages of Turkey in the provision of in-vitro fertilization (IVF) services. *BMC Health Services Research*, 16, 378. <https://doi.org/10.1186/s12913-016-1628-7>
- Yılmaz, G., & Doğan, A. (2022). Sağlık turizmi hizmetlerinin yasal çerçevesi ve kalite standartları: Türkiye örneği. *Sağlık ve Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 132–147.
- Yılmaz, M., & Eryiğit, S. (2020). Sağlık turizmi hizmetlerinde müşteri memnuniyeti ve entegrasyon süreçleri. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(1), 113–122.